

fi'l-meşâlib adlı eserinde İbnü'l-Kelbî'nin *Cemheretü'l-ensâb*'ındaki sıraya bağlı kalarak Benî Hâşim'den Yemen kabilelerine kadar bütün Arap kabilelerini ele aldı, onların kötü ve sevilmeyen taraflarını ortaya koydu. Ayrıca acemleri (Arap olmayanlar) Araplar'a tercih etti. Allân'ın *el-Hilye* (İbnü'n-Nedîm'e göre *el-Halbe*) adlı ancak bir kısmını tamamlayabildiği bir kitap daha kaleme aldığı rivayet edilirse de İbnü'n-Nedîm ve Yâkût el-Hamevî onun bu eserini bulamadıklarını belirtirler. Kaynaklarda Allân'ın ayrıca, bazı Arap kabilesinin faziletlerine ve neseplerine dair *Kitâbü Fezâ'ili Kinâne*, *Kitâbü Nesebi'n-Nemr b. Kâsîr*, *Kitâbü Nesebi Tağlib b. Vâ'il*, *Kitâbü Fezâ'ili Rebi'a* ve *Kitâbü'l-Münâfere* adlarıyla beş risâle daha kaleme aldığı kaydedilmişse de bunlar da günümüze ulaşmamıştır. Aynı zamanda şair olan Allân, *Şuûbiyye** hareketini destekleyerek Araplar'ı yeren, buna karşılık acemlerle Me'mûn'u öven bazı şiirler yazmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

İbnü'n-Nedîm, *el-Fihrist*, Kahire 1348, s. 159-160; Yâkût, *Mu'cemü'l-üdeba'*, XII, 191-196; İbn Hacer, *Lisânü'l-Mizân*, IV, 187; *Hediyetü'l-ârifin*, I, 666; Brockelmann, *GAL*, I, 146; Sezgin, *GAS*, I, 271; II, 61; Kehlâle, *Mu'cemü'l-mu'ellifin*, VI, 293-294. MUSTAFA FAYDA

ALLOM, Thomas

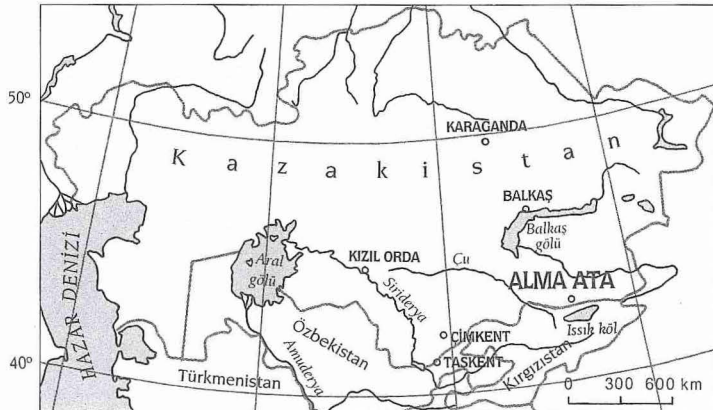
(1804-1872)

XIX. yüzyılda

İstanbul ile diğer bazı şehir ve kasabaların resimlerini yapan bir İngiliz mimar ve ressam.

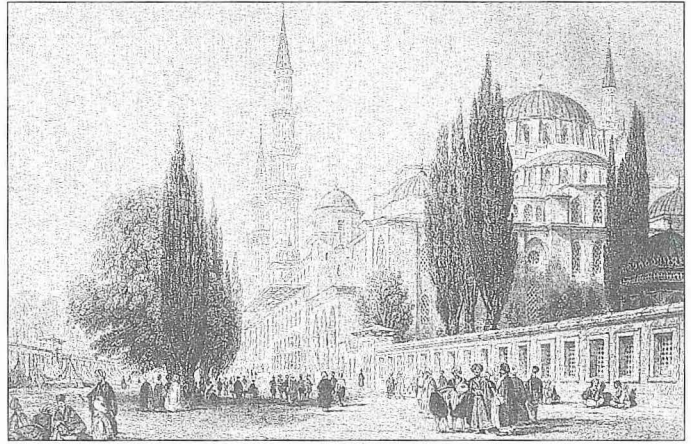
13 Şubat 1804'te Londra'da dünyaya geldi. Önceleri manzara ressamı olarak çalışmalar yaptı; İngiltere, Fransa ve Osmanlı ülkelerinde resimler çizdi. Fransa'da bulunduğu sırada Kral Louis Philippe'in Dreux'deki şatosunun manzara-

50° 60° 70° 80°

Alma Ata

Thomas Allom'un XIX. yüzyıl'da Süleymaniye Camii dış avlusunu gösteren bir gravürü (*Constantinople and the Scenery of the Seven Churches of Asia Minor*, London 1840, I, 7)

larını yaptı; mimar olarak da Highburg'ta İsa (1850), Nottingham'da Saint Peter (1856) kiliselerini inşa etti. 1827-1871 yılları arasında Royal Academy'de projelerini teşhir eden Allom, aynı zamanda İngiliz Mimarlar Enstitüsü'nün (Institute of British Architects) kurucularından biridir. 21 Ağustos 1872'de Barnes'de öldü.

Allom'un İngiltere, Fransa, Belçika gibi Avrupa ülkelerinin dışında Çin'e dair resimleri de vardır. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin bazı yerlerini dolaşan ve bu arada İstanbul'da uzunca bir süre kalan ressam pek çok desen yapmış ve bunlar çelik gravür olarak ünlü İngiliz hakkâkları tarafından işlenip İstanbul'da İngiliz elçiliği rahibi Robert Walsh'ın kaleme aldığı açıklamalı bir metinle birlikte *Constantinople and the Scenery of The Seven Churches of Asia Minor* (İstanbul ve Küçük Asya'nın yedi kilisesinden manzaralar) adıyla iki cilt halinde Londra'da yayımlanmıştır (1838). Aynı gravürler L. Galibert ile C. Pellé'nin hazırladıkları açıklama metniyle üç cilt halinde *Constantinople ancienne et moderne, comprenant aussi les Sept Eglises de l'Asie Mineure* adı altında Paris'te neşredilmiş, metinlerde farklar olmakla be-

raber resimler aynı klişeler kullanılarak basılmıştır. Bu kitaplardaki resimler arasında Allom'un İstanbul'dan başka Bursa, Manisa, Bergama, Efes, Pamukkale ve Güzehisar'la ilgili gravürleri de yer alır.

Allom gördüklerini en güzel, en canlı şekilleriyle ve ayrıntılarına önem vererek tasvir etmeye çalışan bir sanatkârdır. Bazı gravürleri arasındaki işleniş ve üslup farkı, ressamın yerinde çizdiği orijinal resimlerin, bu yerleri hiç görmemiş ve şaşılacak derecede çok sayıda hakkâk tarafından işlenmesinden dolayı olmalıdır. Kitabın içindeki resimlerin hepsi Allom'un değildir; bunlardan tamamen uydurma olduğu hissini veren Silivri Kalesi gravürü F. Hervé adlı bir ressama aittir. Aynı şekilde Rumeli ve bilhassa Arnavutluk'u tasvir eden gravürler de başka ressamlarındır. Fotoğrafın henüz bulunmadığı bir dönemde, Osmanlı Devleti'nin başşehri İstanbul'u ve buradaki hayatı zarif bir üslupla Batı'ya tanıtan Allom'un gravürlerinin birçoğu bugün birer belge niteliğindedir.

BİBLİYOGRAFYA :

The Art Journal, sy. 300, 1872; Thieme-Becker, "Allom, Thomas", *Kunstlerlexikon*, I, 1907, s. 319; R. Ekrem Koçu, "Allom, Thomas", *İst. A*, II, 725-727. SEMAVİ EYİCE

ALMA ATA

Kazak

Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin başşehri ve Alma Ata eyaletinin idare merkezi.

Kazakça'da Almatı diye söylenen Alma Ata, Aladağ dizisinin kuzey eteklerinde, 650-950 m. yükseklikte kurulmuş olup nüfusu 1.068.000'dir (1985). Şimdi ki yerleşim merkezi, Almatı denilen eski Kazak yerleşim yeri üzerinde bulunmaktadır. 1854'te Verniy adıyla bir Rus